

Ruïne opnieuw een baken

Opknappbeurt Huis te Merwede en omgeving

Walter van Beers,
projectleider gemeente Dordrecht

‘Wordt dit voormalige kasteel nu eindelijk de beloofde toeristische attractie of vegen we over tien tot vijftien jaar de laatste restanten bij elkaar?’ Deze vraag werd eind 2008 gesteld in het tijdschrift van de historische vereniging Oud-Dordrecht. Zes maanden later heeft het Dordtse college de vraag beantwoord met een plan voor de ruïne en het geld om het uit te voeren.

Huis te Merwede en omgeving worden opgeknapt. Het gebied wordt beter toegankelijk en er komt informatie bij de ruïne voor bezoekers. Aanleiding voor het plan is een motie uit de Dordtse raad. De raad was unaniem in de wens om een plan voor deze voor Dordrecht zo unieke plek op te stellen. Al eerder waren er ideeën voor het behoud van de ruïne. De eerste initiatieven komen uit het begin van de jaren zestig. Een aantal keer kwam het zelfs tot een concreet plan maar dat is nooit uitgevoerd. Het huidige plan is gebaseerd op een inrichtingsvoorstel uit 2004. Het gebied rond Huis te Merwede maakt daarbij onderdeel uit van de groenstructuur in het te ontwikkelen zogenaamde Oostpoort gebied.

Een ruïne opknappen?

Door het opknappen van het Huis te Merwede blijft een belangrijk en zichtbaar element uit de geschiedenis van Dordrecht behouden. Het bovengrondse deel van

Inrichtingsplan uit 2004. (tekening: P. Romijn, afd. Stedenbouw, gemeente Dordrecht)

niet uit tot een bezoek. Door het weghalen van onkruid en spontaan gegroeid struikgewas wordt de ruïne weer beter zichtbaar. De oorspronkelijke omtrek van het Huis te Merwede wordt gemarkeerd met beukenhagen.

Huis te Merwede in de huidige staat van onderhoud. (Foto J. Hoevenberg)

Bezoekers krijgen informatie via een informatiepaneel en krijgen dan een goed beeld van de historische omvang van het kasteel. Op de omringende dijk komt een pad zodat er gewandeld kan worden met uitzicht op de ruïne en op de rivier. In de avond wordt de ruïne aangelicht, goed zichtbaar vanaf de rivier. Enkele zitbanken, de mogelijkheid fietsen te stallen en verwijshordjes maken het plan compleet.

Bevers en bloemen

De directe omgeving van de ruïne is onderdeel van de stedelijke ecologische structuur van Dordrecht. De natuurwaarde van het gebied is, door weinig beheer en afwezigheid van mensen, relatief hoog geworden. Onderzocht is hoe dit ecologische karakter zo goed mogelijk behouden kan blijven en of dit zelfs te versterken is. Dit vraagt bijvoorbeeld om het zorgvuldig behouden van de huidige natuurlijke oever aan de Beneden Merwede, die belangrijk is als zoetwatergetijdennatuur. Bovendien zijn er sporen van bevers gevonden en gedijt de beschermde spindotterbloem in het gebied. Natuur en historie gaan op deze plek hand in hand. Op het informatiepaneel bij de ruïne is de geschiedenis van het Huis te Merwede te lezen. Dat hier

bijvoorbeeld eerst een kleiner kasteel heeft gestaan. De huidige ruïne is van een kasteel dat gebouwd is tussen 1275 en 1300. Tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten vernielden woedende Dordtenaren het huis, nadat het in 1418 was gebruikt als uitvalsbasis voor een mislukt beleg op Dordrecht. Na de Sint Elisabethsvloed van 1421 is het Huis niet meer bewoond. De ruïne diende, evenals de Grote Kerk, vooral als baken voor de scheepvaart.

Nadat het gebied rond de ruïne was ingepolderd, werd de plek een soort doel voor wandelingen. Ook werd rond de ruïne gepicknickt en gezwommen in de rivier. Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog vond in opdracht van de gemeente, als werkverschaffingsproject onder leiding van de bekende hoogleraar Kastelenkunde Jaap Renaud (1911-2007), een opgraving plaats naar de niet zichtbare resten van het kasteel. Anno 2010 zal de ruïne weer een baken zijn. Niet alleen voor de scheepvaart, maar ook voor wandelaars en fietsers die dit bijzondere monument bezoeken.

De werkzaamheden starten aan het begin van 2010 en volgend jaar zomer kan iedereen weer genieten van deze prachtige plek.